

Ympäristövaliokunnan mietintö 6/1995 vp

Hallituksen esitys laiksi vesilain muuttamisesta

Eduskunta on 30 päivänä toukokuuta 1995 lähettänyt ympäristövaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen 17/1995 vp.

Valiokunta on tässä yhteydessä ottanut käsiteltäväksi eduskunnan 30 päivänä toukokuuta 1995 valiokuntaan lähettämän ed. Pulliaisen ym. lakialoitteen n:o 11/1995 vp laiksi vesilain muuttamisesta.

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina lainsäädäntöneuvos Pekka Vihervuori oikeusministeriöstä, vesihallintoneuvos Aaro Haverinen maaja metsätalousministeriöstä, kansliapäällikkö Sirkka Hautojärvi ja ylitarkastaja Ulla Kaariki-vi-Laine ympäristöministeriöstä, ylitarkastaja Marianne Lindström Suomen ympäristökeskuksesta, toimialapäällikkö Esko Korsulainen metsähallituksesta, ylitarkastaja Matti Hyvönen Lapin ympäristökeskuksesta sekä kansanedustaja Erkki Pulliainen.

Hallituksen esitys ja lakialoite

Hallituksen esityksessä vesilakiin ehdotetaan tehtäväksi eräitä tarkistuksia. Euroopan talousalueesta tehtyyn sopimukseen kytkeytyviä valtuutussäännöksiä muutettaisiin siten, että ne vastaavat Euroopan unionin jäsenyyden vaatimuksia. Vesistöön uitosta jääneiden, haittaa aiheuttavien uppopuiden poistamista helpotettaisiin. Pohjavettä koskeviin säännöksiin tehtäisiin eräitä tarkistuksia. Lisäksi eräitä lähinnä teknisiä tarkistuksia tehtäisiin menettelyn yksinkertaistamiseksi tai vesilain saattamiseksi vastaamaan muuttunutta muuta lainsäädäntöä.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun se on hyväksytty ja vahvistettu.

Lakialoitteessa n:o 11/1995 vp ehdotetaan, että uppopuiden vesistön käytölle aiheuttaman haitan vuoksi alueelliset ympäristökeskukset veloitettaisiin poistamaan uppopuut ja muut uittojätteet, kun uitto vesistöissä lakkaa eikä viimeistä uittajaa voida velvoittaa poistamiseen.

Kun vastuu uppotukeista on aiheuttamisperiaatteen mukaisesti ensi sijassa uittoyhdistyksillä, ehdotetaan lakialoitteessa myös muutettavaksi vesilain 5 luvun 78 §:n 2 momenttia siten, että uittoyhdistyksen toiminnan loppuessa tulee jäljelle jääneillä uittoyhdistyksen varoilla huolehtia uppopuiden poistamisesta vesistöistä.

Valiokunnan kannanotot

Laki vesilain muuttamisesta

Hallituksen esityksessä mainituista syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää lakiehdotusta tarpeellisena ja periaatteiltaan tarkoituksenmukaisena. Joitakin täsmennyksiä valiokunta kuitenkin ehdottaa lakiehdotukseen tehtäväksi.

5 luvun 99 a §. Uppotukkien ja muiden uittojätteiden vesistöistä poistamista koskevaa lakiehdotuksen 99 a §:ää on valiokunnan mielestä tarpeen selventää kahdessa suhteessa. Ensinnäkin lakiin on syytä kirjoittaa selvästi näkyviin, ettei ehdotetun 99 a §:n mukainen oikeus uittojätteiden poistamiseen saa johtaa sellaiseen seuraamukseen tai muutokseen vesistöissä, jonka toteuttamiseen tarvitaan vesilain 1 luvun 12—15 tai 19 §:n mukaan vesioikeuden lupa. Vesioikeuden lupa tarvitaan edellä mainittujen säännösten nojalla esimerkiksi silloin, jos toimenpiteestä voi aiheutua vesistön pilaantumista, vesiluonnon ja sen toiminnan vahingollista muuttumista tahi vaaraa terveydelle.

Säännöksen tarkoituksena on edistää sellaisen vanhoista uitoista vesistöihin jääneiden uittojätteiden poistamista, joista aiheutuu vaaraa tai haittaa vesistön käytölle. Tästä syystä valiokunta ehdottaa pykälään lisättäväksi myös edellytykset vaaran tai haitan aiheutumisesta.

Alueellisilla ympäristökeskuksilla ei ehdotuksen mukaan ole uittojätteen suoranaista poistamisvelvollisuutta, vaan poistamistoimenpiteisiin ryhtyminen jää niiden harkintaan. Ympäristö-

keskusten taloudelliset mahdollisuudet uuttojätteen poistamiseen on tarkoitus turvata valtion talousarvion maa- ja metsätalousministeriön pääluokassa. Vuoden 1996 talousarvioehdotuksessa momentin 30.85.77 (Vesistö- ja vesihuolto-työt) perusteluissa on maininta varojen käytöstä tähän tarkoitukseen.

Valiokunnan saaman selvityksen mukaan vanhoista uitoista vesistöihin jääneistä uuttojätteistä on aiheutunut haittaa vesistöjen virkistyskäytölle ja liikkumisturvallisuudelle erityisesti Pohjois-Suomessa. Jotta lakiehdotuksen hyväksyminen johtaisi toimenpiteisiin varsinkin näillä alueilla, valiokunta edellyttää hallituksen huolehtivan siitä,

että alueelliset ympäristökeskukset ryhtyvät tarvittaessa toimenpiteisiin vesistön käyttöä haittaavien tai vaarantavien oppopuiden ja muiden uuttojätteiden poistamiseksi vesistöstä vesilain 99 a §:n nojalla; sekä siitä,

että valtion talousarvion momentissa 30.85.77 osoitetaan oppopuiden ja muiden uuttojätteiden poistamiseen riittävät määrärahat.

21 luvun 8 a § (uusi). Vesilain 21 luvun 8 §:ään ehdotetaan tehtäväksi teknisluonteinen korjaus, jossa lääninmaanmittauskonttorin nimi muutettaisiin nykyiseksi maanmittaustoimistoksi. Vanhentunut termi esiintyy kuitenkin myös seuraavassa 8 a §:ssä. Valiokunta ehdottaa, että myös 8 a §:n 1 momentissa muutettaisiin maanmittauskonttori maanmittaustoimistoksi.

Muilta osin valiokunta ehdottaa lakiehdotuksen hyväksyttäväksi sellaisenaan.

Lakialoite

Kun valiokunta ehdottaa lakiehdotuksen hyväksyttäväksi hallituksen esityksen pohjalta, olisi lakialoitteeseen n:o 11/1995 vp sisältyvä lakiehdotus hylättävä.

Edellä olevan perusteella ympäristövaliokunta ehdottaa kunnioittaen,

että hallituksen esitykseen sisältyvä lakiehdotus hyväksyttäisiin näin kuuluvana:

Laki

vesilain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 19 päivänä toukokuuta 1961 annetun vesilain (264/61) 21 luvun 14 §, sellaisena kuin se on 8 päivänä tammikuuta 1993 annetussa laissa (87/93),

muutetaan 1 luvun 20 a §:n 1 momentti, 22 a §:n 2 momentti ja 23 a §:n 2 ja 3 momentti, 6 luvun 35 §:n 2 momentti, 7 luvun 11 §:n 1 momentti ja 13 §:n 3 momentti, 9 luvun 3 a §, 7 §:n 1 momentti ja 9 §, 10 luvun 24 c §:n 2 momentti sekä 21 luvun 8 §:n 1, 3 ja 5 momentti *ja* 8 a §:n 1 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat, 1 luvun 20 a §:n 1 momentti, 22 a §:n 2 momentti ja 23 a §:n 2 ja 3 momentti, 9 luvun 3 a § ja 10 luvun 24 c §:n 2 momentti mainitussa 8 päivänä tammikuuta 1993 annetussa laissa, 6 luvun 35 §:n 2 momentti ja 7 luvun 11 §:n 1 momentti 12 päivänä heinäkuuta 1993 annetussa laissa (653/93), 21 luvun 8 §:n 1 momentti 2 päivänä huhtikuuta 1990 annetussa laissa (308/90) ja 5 momentti 30 päivänä huhtikuuta 1987 annetussa laissa (467/87), *sekä* 8 a §:n 1 momentti 20 päivänä toukokuuta 1988 annetussa laissa (453/88), *sekä*

lisätään 5 luvun 99 §:ään, sellaisena kuin se on 29 päivänä heinäkuuta 1976 annetussa laissa (649/76), uusi 2 momentti, 5 lukuun uusi 99 a § sekä 9 luvun 22 §:ään, sellaisena kuin se on mainitussa 12 päivänä heinäkuuta 1993 annetussa laissa, uusi 2 momentti seuraavasti:

1 luku

Yleisiä säännöksiä

20 a, 22 a ja 23 a §
(Kuten hallituksen esityksessä)

5 luku

Puutavaran uitto

99 §
(Kuten hallituksen esityksessä)

99 a §

Kun uitto on lakannut eikä toimivaa uittoyhdistystä ole, alueellinen ympäristökeskus voi 30 §:n 3 momentin ja 97—99 §:n säännösten estämättä ja, jos toimenpiteestä ei aiheudu 1 luvun 12—15 tai 19 §:ssä tarkoitettua muutosta tai seuraamusta, ilman asian käsittelyä vesioikeudessa poistaa vesistöstä vaaraa tai haittaa aiheuttavat uppopuut ja muut uittojätteet, jotka tällöin jäävät valtion omaisuudeksi ilman erillistä ilmoitusvelvollisuutta.

6 luku

Ojitus

35 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

7 luku

Vesistön järjestely

11 ja 13 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

9 luku

Veden johtaminen nesteinä käytettäväksi ja pohjaveden ottaminen

3 a, 7, 9 ja 22 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

Edelleen ympäristövaliokunta kunnioittavasti ehdottaa,

Helsingissä 20 päivänä lokakuuta 1995

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Seppänen, varapuheenjohtaja M. Koski, jäsenet J. Andersson, Hellberg, Isohookana-Asunmaa (osittain), Joen-

10 luku

Jätevedet ja muut vesistöä pilaavat aineet

24 c §

(Kuten hallituksen esityksessä)

21 luku

Erityisiä määräyksiä

8 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

8 a § (uusi)

Milloin vesioikeuden päätös koskee vesistöön rakentamista tai muuta tämän lain mukaista hanketta, jonka toteuttaminen aiheuttaa tilusten pirstoutumista tai supistumista tahi kulkuyhteysien vaikeutumista, vesioikeuden on päätöksen tultua lainvoimaiseksi lähetettävä jäljennökset asiaa koskevista päätösasiakirjoista asianomaiselle *maanmittaustoimistolle*. Mitä edellä on säädetty, ei sovelleta vesioikeuden tämän lain 6 luvun säännösten perusteella tekemään päätökseen.

Voimaantulosäännös

(Kuten hallituksen esityksessä)

että lakialoitteeseen n:o 111/1995 vp sisältyvä lakialoite hylättäisiin.

palo, Kautto, Kiviniemi, M. Koskinen, U-M. Kukkonen, Lindén, Markkula-Kivisilta, Smeds, Takkula, Tiusanen ja Viitanen.

Vastalauseita

I

Tämä vastalause pohjautuu kompromissiin hallituksen esityksen ja 144 kansanedustajan alikirjoittaman lakialoitteen (LA 11/1995 vp) välillä.

Jäljempänä esitetty 99 a §:n tekstisisältö lisää ympäristökeskuksille velvoittavuutta poistaa vaaraa tai haittaa aiheuttavat uppopuut ja muut uittojätteet. Hallituksen esitys ei ole tässä suhteessa tarpeeksi velvoittava, vaan jättää tilanteen lähinnä ennalleen.

Edellä esitetyn perusteella ehdotamme,

että ympäristövaliokunnan mietinnön 99 a § kuuluisi valiokunnan mietinnön sijasta seuraavasti:

99 a §

Kun uitto on lakannut eikä toimivaa uittoyhdistystä ole, alueellinen ympäristökeskus voi 30 §:n 3 momentin ja 97—99 §:n säännösten estämättä ja, jos toimenpiteestä ei aiheudu 1 luvun 12—15 tai 19 §:ssä tarkoitettua muutosta tai seuraamusta, ilman asian käsittelyä vesioikeudessa poistaa vesistöä uppopuut ja muut uittojätteet (poist.).

Alueellisen ympäristökeskuksen on poistettava tarpeellisessa laajuudessa vesistöä sellaiset 1 momentin mukaan poistettavissa olevat uppopuut ja muut uittojätteet, joista aiheutuu selvää vaaraa tai haittaa vesistön käytölle.

Vesistöä poistetut uppopuut ja muut uittojätteet jäävät valtion omaisuudeksi ilman erillistä ilmoitusvelvollisuutta.

Helsingissä 20 päivänä lokakuuta 1995

Markku Koski
Mari Kiviniemi

Tytti Isohookana-Asunmaa
Sakari Smeds

Hannu Takkula

II

Valiokunnan kokouksessa tehtiin pykälämuotoilu, joka on kompromissi hallituksen esityksen ja lakialoitteen n:o 11/1995 vp välillä. Tämän mukaisesti äänestin seuraavan pykälämuodon puolesta:

99 a §

Kun uitto on lakannut eikä toimivaa uittoyhdistystä ole, alueellinen ympäristökeskus voi 30 §:n 3 momentin ja 97—99 §:n säännösten estämättä ja, jos toimenpiteestä ei aiheudu 1 luvun 12—15 tai 19 §:ssä tarkoitettua muutosta tai seuraamusta, ilman asian käsittelyä vesioikeudessa poistaa vesistöä uppopuut ja muut uittojätteet (poist.).

Alueellisen ympäristökeskuksen on poistettava tarpeellisessa laajuudessa vesistöä sellaiset 1 momentin mukaan poistettavissa olevat uppopuut ja muut uittojätteet, joista aiheutuu selvää vaaraa tai haittaa vesistön käytölle.

Vesistöä poistetut uppopuut ja muut uittojätteet jäävät valtion omaisuudeksi ilman erillistä ilmoitusvelvollisuutta.

Tämä ehdotus kuitenkin hävisi äänestyksessä. Pidän edellä olevaa säännöstä parhaana vaihtoehtona säädettäväksi laiksi.

Helsingissä 20 päivänä lokakuuta 1995

Janina Andersson